Ärendenummer
TRV 2023/48340
Motpartens ärendenummer
KN2023/02063

Dokumentdatum
2023-08-15

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig

Mottagare
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
simon.engelhardt@regeringskansliet.se
Diariet
GD-sekreterare
Webb- och projektstöd

Trafikverkets svar på remiss gällande promemorian/rapporten Slutna distributionssystem och interna nät

Trafikverket har tagit del av Regeringskansliets, Klimat- och näringslivsdepartementets, remiss av promemorian/rapporten Slutna distributionssystem och interna nät (Ei R2022:12).

Trafikverkets samtliga synpunkter redovisas under rubrikerna nedan.

Övergripande synpunkter

Trafikverket besvarar denna remiss utifrån två huvudsakliga utgångspunkter. Det avser dels frågor som har betydelse för Trafikverkets egen verksamhet så som den definieras bl.a. i Trafikverkets instruktion, där ett ansvar för planering, utveckling och förvaltning för de statliga väg- och järnvägssystemen är en central del. Dels avser det frågor som har betydelse för genomförandet av den omställning av transportsystemet som nu pågår för att nå nationella klimatmål och klimatmål som definieras inom EU.

I det första avseendet ingår frågor med betydelse för Trafikverkets försörjning av den egna anläggningen med elkraft, både för egna behov men också för järnvägsoperatörerna. I det andra avseendet ingår frågor som har betydelse för en tillräckligt snabb och bred omställning av transportsystemets olika delar till en ökad elektrifiering. Här har vägtrafikens elektrifiering en central del, men Trafikverket har även till uppgift att följa och främja omställningen när det gäller sjöfart och luftfart.

För främjande av vägtrafikens behov av infrastruktur för stationär laddning har Energimyndigheten huvudansvaret och Trafikverket har en stödjande roll. Trafikverket ska bidra till uppfyllande av klimatmålen där elektrifiering är en nyckelåtgärd. Trafikverket bidrar bland annat med stöd till sådan laddinfrastruktur och genomförande av regeringsuppdrag om nationellt handlingsprogram för den laddinfrastrukturen och för tankinfrastruktur för

TMALL 0422 Brev 4.0

Trafikverket
781 89 Borlänge
Besöksadress: Röda vägen 1

Texttelefon: 010-123 50 50
Telefon: 0771 - 921 921
trafikverket@trafikverket.se
www.trafikverket.se

Sofia Elvelind
Teknik och Miljö
Direkt: 010-123 91 35
Mobil: 070-007 11 60
sofia.elvelind@trafikverket.se

Dokumentet är elektroniskt undertecknat

vätgas. Trafikverket har också ett uppdrag att anlägga en pilotanläggning med elvägsteknik och att ta fram ett planeringsunderlag för en fortsatt möjlig utbyggnad av elvägar.

Den fortsatta etableringen av laddinfrastruktur för elfordon, samt etableringen av tankinfrastruktur för vätgas för vägfordon, är frågor som bland annat regleras i en kommande EU-förordning, Alternative Fuels Infrastructure Regulation (AFIR)[1]. Förordningen ställer specifika krav på utbyggnad av laddstationer och tankstationer för vätgas som medlemsländerna har att uppfylla.

I den fortsatta beredningen av Ei:s förslag till anpassning av elmarknadsregleringen, för att möta kraven i EU:s Elmarknadsdirektiv, anser Trafikverket – utifrån sin roll att främja bl.a. vägtrafikens elektrifiering – att det är angeläget att följande frågor beaktas:

- EU:s reglering synes innebära att användare av elvägssystem, om dessa etableras t.ex. i statlig regi, ska kunna välja vilken elleverantör som de önskar köpa sin el från. Detta har inte varit med i det hittillsvarande inledda lagstiftningsarbetet i Sverige kring elvägar. Trafikverket menar att en sådan tolkning av innebörden av EU:s regler för elvägar är rimlig i beaktande av att elmarknadsregleringen syftar bl.a. till ett gott konsumentskydd. Denna tolkning bör dock klargöras på lämpligt sätt, t.ex. i en förarbetstext till kommande regeljusteringar.

- Det är angeläget att en noggrann analys görs av i vilken grad som de föreslagna reglerna står i samklang med ett smidigt genomförande av AFIR-förordningen, en kommande reglering som Ei:s rapport av naturliga skäl inte kunnat väga in eftersom förordningen först under våren 2023 slutförhandlats i EU.

Synpunkter på olika delar i förslaget

- Ei:s analys av slutna distributionssystem innefattar även justeringar av Förordning (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857) (IKN-förordningen) för anpassning av fartygs elbehov och banvaktarstugor. Dessa är inte en direkt konsekvens av EU:s nya regler på elmarknadsområdet. Här finns således en möjlighet att i ett bredare grepp justera nationell lagstiftning enligt EU:s

[1] *Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the deployment of alternative fuels infrastructure, and repealing Directive 2014/94/EU of the European Parliament and of the Council*

Trafikverket
781 89 Borlänge
Besöksadress: Röda vägen 1

Texttelefon: 010-123 50 50
Telefon: 0771 - 921 921
trafikverket@trafikverket.se
www.trafikverket.se

Sofia Elvelind
Teknik och Miljö
Direkt: 010-123 91 35
Mobil: 070-007 11 60
sofia.elvelind@trafikverket.se

Dokumentet är elektroniskt undertecknat

rättsakter för att underlätta för ökad elektrifiering. I en sådan bredare analys kan större hänsyn tas till de krav på elektrifiering av fordonsflottan som ställs i AFIR.

- En iakttagelse i sammanhanget är att regleringen som Ei föreslår och de tolkningar, t.ex. av konsumentskyddsreglerna för laddinfrastruktur som etableras på olika platser, som görs skulle kunna komma att leda till att laddinfrastruktur omfattas av olika konsumentskyddsregler beroende på var de placeras. Det är en lösning som riskerar att leda till oklarheter som kan hämma den nödvändiga snabba utbyggnaden av laddinfrastrukturen.

  Trafikverket föreslår en rättslig reglering som entydigt ger stöd för etableringen av laddningspunkter av olika aktörer (hemma, semipublik, publik) och med ett enhetligt synsätt på konsumentskyddsaspekterna. Det skulle kunna göras i IKN-förordningen, eller i en revidering av ellagen.

- Trafikverket har i andra sammanhang uppmärksammat att ledtiderna för etablering av laddinfrastruktur redan med nuvarande reglering kan vara ett hinder för en tillräckligt snabb utbyggnad. Här föreslår Trafikverket att författningsförslagen noggrant analyseras med avseende på dessa aspekter, som enligt Trafikverkets bedömning inte tillräckligt vägts in i utredningsarbetet.

- Allt sedan ellagen infördes 1907 har det funnits ett system med koncessioner för att få bedriva nätverksamhet samt möjlighet till undantag från koncessionsplikten. EU-lagstiftningen ställer inte några krav på att ett formellt koncessionsförfarande ska tillämpas. Det är således en svensk företeelse att sortera elnät som interna eller publika, dvs som koncessionspliktiga och icke koncessionspliktiga elnät. Andra länder inom EU har inte denna ordning, varvid behovet av reglering förväntas vara större i andra länder. Genom att införa en reglering med slutna distributionssystem i länder med en annan rättslig reglering av företeelsen interna nät tillförs därför en viktig konsumenträttslig betydelse, som i allt väsentligt redan finns i Sverige.

  Begreppen koncessionspliktiga nät, icke koncessionspliktiga nät, slutna distributionssystem samt interna nät, som blir en följd av den reglering som Ei föreslår överlappar delvis varandra och blir ibland otydliga att särskilja. Tidigare EU-domar påvisar att kunder på interna

TMALL 0422 Brev 4.0

Trafikverket
781 89 Borlänge
Besöksadress: Röda vägen 1

Texttelefon: 010-123 50 50
Telefon: 0771 - 921 921
trafikverket@trafikverket.se
www.trafikverket.se

Sofia Elvelind
Teknik och Miljö
Direkt: 010-123 91 35
Mobil: 070-007 11 60
sofia.elvelind@trafikverket.se

Dokumentet är elektroniskt undertecknat

nät och som har ett beroende till innehavaren av elnätet ska inneha liknande rättigheter som kunder till andra elleverantörer. Trafikverkets föreslår att Ei överväger en alternativ anpassning till direktivet där ellagen tillförs tredjepartstillträde för kunder i interna nät som ett komplement till rätten att byta elleverantör. Med en sådan anpassning anser Trafikverket att IKN-förordningen i stora delar kan behållas istället för att införa en ytterligare dimension som slutna distributionssystem innebär.

- IKN-förordningen justerades 1 jan 2022 och gav ett tydligare regelverk hur interna nät inom trafikleder och fordons framdrift ska hanteras. Författningsförslagen inom kap 4 och tillägg i IKN-förordningen hindrar inte Trafikverket att fortsätta utveckla järnvägen och elvägar. Ett införande av slutna distributionssystem får heller ingen direkt påverkan på användning och utbyggnad av Trafikverkets interna kraftförsörjningssystem i och med att överföring av el till järnvägen, elvägar och laddstolpar enligt analysen anses vara av tillfällig karaktär (vilket behandlas i punkten nedan) och ska därmed inte betraktas som ett distributionssystem.

- Rekvisitet att en anslutning endast används ”tillfälligt” används som ett motiv för att inte sortera vissa typer av nät som slutna distributionssystem. I artikel 38 i EU:s elmarknadsdirektiv går det dock enligt Trafikverket inte att utläsa att interna koncessionsbefriade nät där överföringen är tillfällig har en sådan karaktär att de inte ska anses vara ett distributionssystem. Under kapitel 4.5 väljer Ei att exemplifiera vilka icke koncessionspliktiga nät som kan vara eller inte vara slutna distributionssystem. Här framkommer att just överföring av tillfällig karaktär är av avgörande betydelse. Sammanslaget blir tolkningen av vad som är ”tillfällig överföring” mer av godtycklig karaktär vilket bör undvikas. I det fall slutna distributionssystem införs i nationell lagstiftning kan det komma att påverka transportsektions vidare elektrifiering. Om så blir fallet föreslår Trafikverket att ellagen klassificerar vissa ledningsnät att inte utgöra ett slutet distributionssystem där överföringen av el huvudsakligen är av tillfällig karaktär. Att endast beskriva det i motiven är allt för svagt i förhållande till betydelsen för transportsektorn.

TMALL 0422 Brev 4.0

Trafikverket
781 89 Borlänge
Besöksadress: Röda vägen 1

Texttelefon: 010-123 50 50
Telefon: 0771 - 921 921
trafikverket@trafikverket.se
www.trafikverket.se

Sofia Elvelind
Teknik och Miljö
Direkt: 010-123 91 35
Mobil: 070-007 11 60
sofia.elvelind@trafikverket.se

Dokumentet är elektroniskt undertecknat

Ärendenummer
TRV 2023/48340
Motpartens ärendenummer
KN2023/02063

Dokumentdatum
2023-08-15

Beslut och samråd

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Roberto Maiorana. Föredragande har varit specialist inom elkraft Sofia Elvelind, sakkunnig inom ellagstiftning Håkan Mörtsell samt senior rådgivare Björn Hasselgren. I den slutliga handläggningen har chefen för verksamhetsområdet Underhåll Malin Holen, chefen för avdelningen Teknik och Miljö Anders Aabakken och chefen för enheten Elkraft Maarten Reijm deltagit.

Roberto Maiorana
Generaldirektör

Sofia Elvelind
Specialist inom elkraft

sofia.elvelind@trafikverket.se
Direkt: 010-123 91 35
Mobil: 070-007 11 60

Trafikverket
Adress: 781 89 Borlänge
Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon: 0771-921 921
trafikverket.se

Dokumentegenskaper, Ärendenummer *TRV 2023/48340*, Motpartens ärendenummer *KN2023/02063*, Dokumentdatum *2023-08-15*, Dokumenttyp *BREV*. Konfidentialitetsnivå.1 Ej känslig

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

TMALL 0422 Brev 4.0

Dokumentet är elektroniskt undertecknat